

A projekt célkitűzése volt: a Zamárdi-Rétiföldek-i avar kori temető eddig feltárt 2368 sírjának közlése, több kötetben. A temető, amelynek kb. 2000-2500 sírja még feltáratlan, a Dunántúl keleti felében fekvő azon avar kori temetők leggazdagabbja, amelyek az utóbbi 30 évben megváltoztatták a Kárpát-medence 6-9. századi történetéről és anyagi műveltségéről a korábban kialakított képet. Ezeknek a temetőknek (közülük a legjelentősebbek: Zamárdi, Kölked A-B, Budakalász, Szekszárd, Csákberény, Környe) a sírok bolygatottsága, rablása ellenére is gazdag és változatos leletanyaga több gyökerű; helyi, későantik, bizánci, germán és avar szálaból ötvözőtt. A több féle eredet és a sokszínűség nemcsak a tárgyakban, de a temetkezési szokásokban, öltözetben, fegyverzetben, hiedelemvilágban is megfigyelhető és kimutatható.

A problémakör elemzéséhez, beható vizsgálatához elengedhetetlen a hiteles forrásanyag, jelen esetben a temetők sírleleteinek korszerű közlése.

Pályázó a Zamárdi temető ásatója Bárdos Edith (Kaposvári Múzeum) és az ásatás állandó tanácsadója, Bóna István kérésére lépett be a munkaközösségbe, azzal a céllal, hogy a temetők 1997-ig feltárt leleteit közöljük és elemezzük. Bóna István korai halála, majd az ásató nyugdíjazása és betegsége miatt a vállalt feladat túlnyomó része pályázóra hárult.

A Zamárdi temető közlésére 2004-ben elnyert összeg a tervek szerint fedezte volna a több tízezer tárgyból álló együttes restauráltatását, rajzoltatását, a katalógus fordíttatását és a több kötetesre tervezett monográfia 1. kötetének megjelenítését. Az összeg 10 %-os csökkentése, a tárgyak restauráltatása, rajzoltatása és a szöveg fordíttatási költségeinek emelkedése miatt az eredeti terv szűkült. (A munka megkezdésekor a tárgyakat őrző Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága – Kaposvári Rippl-Rónai Múzeum anyagi helyzete miatt csak 700 sír volt restaurált és 186 sír leletei voltak lerajzolva.)

A szükséges csökkentés miatt *a Zamárdi temetőről 2009 végén megjelent első kötetben a temető 1-1500. sírja került közlésre.*

A hiányzó 868 sírből meg sikerült restauráltatni 350 sír leleteit, a tárgyak rajzoltatása pedig a 2200. sírig készült el. Az 1850. sírtól a rajzok nyomdakésszé tétele pályázó elemző, rekonstrukciókat tartalmazó rajzai után készült. A kiemelt tárgyak fotózása – ezt a munkát a Kaposvári Múzeum vállalta – az 1500. sírnál megszakadt.

A pályázat futamideje alatt pályázó – áttekintve a feltárt teljes leletanyagot – az 1. kötet elkészítésével, szerkesztésével és megjelenítésével párhuzamosan dolgozott ill. dolgozik az egyedülálló leletanyag értékelésén. (A témával kapcsolatos néhány zamárdi tárgytípust értékelő, megjelent és leadott kisebb tanulmány jegyzéke mellékelve.)

A Zamárdi temető közlésére elnyert pályázat futamidejének lezárásával a Zamárdi temető feldolgozása nem fejeződik be. Cél: a 2. kötetben a még hiányzó sírok közlése mellett az elemzés, értékelés elvégzése és közzététele. Reményeink szerint erre a Koraközépkori Corpus sorozat további kötetének megjelenítésére (germán és avar kori leletanyag közlése) benyújtott pályázat keretében sor kerülhet.

